

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

22.02.2019 № 446

**Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
25 березня 2019 р.
за № 293/33264**

**Деякі питання безперервного професійного розвитку
лікарів**

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 року [№ 302](#) «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я» **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити такі, що додаються:
  - 1) [Порядок проведення атестації лікарів](#);
  - 2) [Номенклатуру лікарських спеціальностей](#);
  - 3) [Зміни до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України з питань безперервного професійного розвитку лікарів](#).
2. Визнати таким, що втратив чинність, [наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19 грудня 1997 року № 359](#) «Про подальше удосконалення атестації лікарів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14 січня 1998 року за № 14/2454.
3. Установити, що облік балів за проходження безперервного професійного розвитку рекомендований у 2019 році та обов'язковий з 01 січня 2020 року. Щорічна перевірка особистого освітнього портфолію з балами безперервного професійного розвитку розпочинається у 2021 році.
4. Для лікарів, строк чергової атестації яких настає у 2019 році та які навчалися на передатестаційному циклі у 2018 або 2019 році, нараховується 50 балів безперервного професійного розвитку.
5. Лікарям, строк чергової атестації яких настає:
  - 1) у 2019 році для атестації необхідно подати щонайменше 50 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2018 або 2019 році;
  - 2) у 2020 році для атестації необхідно подати щонайменше 50 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2019 або 2020 році;

3) у 2021 році для атестації необхідно подати щонайменше 50 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2020 році;

4) у 2022 році для атестації необхідно подати щонайменше 100 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2020 та 2021 роках;

5) у 2023 році для атестації необхідно подати щонайменше 150 балів безперервного професійного розвитку, отриманих у 2020, 2021 та 2022 роках.

6. Передатестаційні цикли у 2019 році проводяться для лікарів, що атестуються у 2019 році.

7. Директорату науки, освіти, інновацій та кадрів (Ковальчук О.І.) забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

8. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Лінчевського О.В.

9. Наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

В.о. Міністра	У. Супрун
ПОГОДЖЕНО: Керівник Секретаріату Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні Голова Спільного представницького органу об'єднань профспілок Міністр освіти і науки України	 Р. Іллічов Г.В. Осовий Л. Гриневич
	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства охорони здоров'я України 22 лютого 2019 року № 446
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 березня 2019 р. за № 293/33264

ПОРЯДОК **проведення атестації лікарів**

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм проведення атестації лікарів з метою перевірки їхнього безперервного професійного розвитку. Атестація лікарів спрямована на

удосконалення діяльності закладів охорони здоров'я усіх форм власності для подальшого поліпшення надання медичної допомоги населенню.

2. Основними завданнями атестації лікарів є оцінка виконання лікарями вимог щодо здобуття післядипломної освіти в інтернатурі, підвищення їхньої кваліфікації та проходження безперервного професійного розвитку відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 року [№ 302](#) «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я».

3. У цьому Порядку терміни вживаються у значеннях, наведених у постанові Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 року [№ 302](#) «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я».

4. Види атестації лікарів:

1) атестація на визначення знань і практичних навичок з присвоєнням (підтвердженням) звання «лікар-спеціаліст»;

2) атестація на присвоєння кваліфікаційної категорії;

3) атестація на підтвердження кваліфікаційної категорії.

5. Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням (підтвердженням) звання «лікар-спеціаліст» проводиться в комісіях, які створюються при закладах вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» (далі - заклади вищої медичної освіти), та закладах післядипломної освіти.

6. Атестація на присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій проводиться комісіями, що створюються при Міністерстві охорони здоров'я України (Центральна атестаційна комісія), Міністерстві охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділах з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій (далі - атестаційні комісії).

7. Атестаційні комісії проводять атестацію лікарів закладів охорони здоров'я та фізичних осіб - підприємців, які одержали ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, ліцензії на діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини відповідно до переліку, затвердженого Міністерством охорони здоров'я України, лікарів, які працюють за наймом у суб'єктів господарювання, що зареєстровані в установленому порядку як юридичні особи або фізичні особи - підприємці, лікарів медико-профілактичного профілю та лікарів установ соціального захисту населення на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Лікарі, які працюють у закладах охорони здоров'я, що входять до сфери управління центральних органів виконавчої влади, при яких створено відповідні відомчі атестаційні комісії, проходять атестацію у таких відомчих атестаційних комісіях у разі їхнього створення або в атестаційних комісіях Міністерства охорони здоров'я України відповідно до вимог цього Порядку.

8. Центральна атестаційна комісія:

1) проводить атестацію керівників, їхніх заступників, штатних головних спеціалістів та експертів Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, керівників, їх заступників закладів та установ медико-профілактичного профілю, керівників, їх заступників, спеціалістів закладів охорони здоров'я, що входять до сфери управління Міністерства охорони здоров'я України, керівників, їхніх заступників центрів (бюро)

медико-соціальної експертизи, лікарів медико-соціальних експертних комісій та лікарів підприємств, установ, організацій усіх форм власності.

У Центральній атестаційній комісії атестуються відповідно до профілю клінічної та медико-профілактичної роботи наукові та науково-педагогічні працівники закладів вищої медичної освіти, закладів післядипломної освіти, науково-дослідних медичних установ, які в установленому законодавством порядку допущені до лікарської діяльності, відповідно до цього Порядку;

2) вирішує питання легалізації посвідчень про наявність кваліфікаційних категорій, виданих за межами України;

3) здійснює методичне керівництво роботою атестаційних комісій в Україні.

9. До складу атестаційної комісії можуть входити працівники Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних (міських) державних адміністрацій, а також представники професійних асоціацій, організацій роботодавців та профспілок, керівники закладів охорони здоров'я, науково-педагогічні працівники закладів вищої медичної освіти, науково-дослідних інститутів тощо (за їхньою згодою).

Члени атестаційної комісії входять до її складу на добровільних засадах.

У проведенні атестації беруть участь не менше 2/3 складу комісії. Рішення ухвалюється більшістю голосів присутніх на засіданні членів комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови комісії є вирішальним.

10. Засідання атестаційних комісій проводяться не рідше одного разу на квартал відповідно до щорічного графіка, який затверджується перед початком нового календарного року керівником закладу вищої медичної освіти або Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурними підрозділами з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій (далі - орган охорони здоров'я), при яких створені комісії.

Атестаційна комісія веде протоколи своїх засідань. Протоколи та документи лікарів, які атестуються, зберігаються в установленому законодавством порядку.

11. Атестація на присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій проводиться за бажанням лікаря. Лікарі, які протягом року після закінчення п'ятирічного строку з дати попередньої атестації не виявили бажання і не подали документи на чергову атестацію, та лікарі, яким за рішенням атестаційної комісії відмовлено в атестації або присвоєнні (підтвердженні) кваліфікаційної категорії, підлягають атестації на визначення знань та практичних навичок з підтвердженням звання «лікар-спеціаліст» після проходження стажування.

Особи, яким присвоєно кваліфікаційну категорію, проходять атестацію на її підтвердження один раз на п'ять років. За бажанням лікаря, за наявності стажу роботи за спеціальністю та за умови виконання вимог до безперервного професійного розвитку атестація на присвоєння наступної кваліфікаційної категорії може бути проведена і через менший строк, але не раніше ніж через один рік з дати попередньої атестації.

II. Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням (підтвердженням) звання «лікар-спеціаліст»

1. Атестації на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» з конкретної лікарської спеціальності підлягають особи, які закінчують

навчання в інтернатурі, а також особи, які у порядку, передбаченому наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25 грудня 1992 року [№ 195](#) «Про затвердження Переліку вищих і середніх спеціальних навчальних закладів, підготовка і отримання звання в яких дають право займатися медичною і фармацевтичною діяльністю», допущені до лікарської діяльності та пройшли курси спеціалізації або стажування.

Атестація з присвоєнням (підтвердженням) звання «лікар-спеціаліст» певної лікарської спеціальності має передувати зайняттю особою лікарської посади в закладах охорони здоров'я, що відповідає певній спеціальності, або здійсненню медичної практики за певною спеціальністю.

Особи, які не працювали більше трьох років за конкретною лікарською спеціальністю і бажають підтвердити звання лікаря-спеціаліста, та особи, які своєчасно не пройшли атестацію на кваліфікаційну категорію або яким відмовлено в атестації чи присвоєнні (підтвердженні) кваліфікаційної категорії, не можуть займатися лікарською діяльністю за цією спеціальністю без попереднього проходження стажування відповідно до вимог [Положення про порядок направлення на стажування лікарів, які не працювали за спеціальністю більше трьох років, і про порядок їх наступного допуску до лікарської діяльності](#), затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 1993 року № 48, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 01 квітня 1993 року за № 19. З моменту відновлення медичної практики за певною спеціальністю такі особи здійснюють безперервний професійний розвиток.

Лікарям, в яких під час відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку або за дитиною, яка потребує домашнього догляду (тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку), завершився термін дії сертифіката лікаря-спеціаліста, атестація відстрочується на відповідний період наказом керівника закладу вищої освіти, при якому створено комісію, за поданням керівника підприємства, установи, організації. На час перебування у такій відпустці вимоги щодо безперервного професійного розвитку не є обов'язковими.

2. Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням (підтвердженням) звання «лікар-спеціаліст», затверджує керівник закладу вищої медичної або післядипломної освіти, де проводиться підготовка або перепідготовка лікарів.

Головами державних атестаційних комісій наказом Міністерства охорони здоров'я України призначаються висококваліфіковані досвідчені спеціалісти.

До складу атестаційної комісії на правах членів входять проректор з навчальної та лікувальної роботи закладу вищої медичної освіти (закладу післядипломної освіти), декан відповідного факультету або його заступник, завідувачі кафедр, професори та доценти профільних кафедр, спеціалісти органів (закладів) охорони здоров'я, професори та доценти інших закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців у галузі знань «Охорона здоров'я», працівники науково-дослідних інститутів, організацій роботодавців та профспілок (за їхньою згодою).

3. Для атестації на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням (підтвердженням) звання «лікар-спеціаліст» до комісії не пізніше ніж за тиждень до початку її засідання подаються такі документи:

- 1) письмова заява;

2) копії диплома про освіту та інших документів, що в установленому законодавством порядку дають право на зайняття конкретної лікарської посади;

3) атестаційний листок за формою, наведеною у [додатку 1](#) до цього Порядку.

Для атестації на підтвердження звання «лікар-спеціаліст», крім зазначених документів, необхідно подати особисте освітнє портфоліо з результатами проходження безперервного професійного розвитку за формою, наведеною у [додатку 2](#) до цього Порядку, та копії документів, що підтверджують обліковані бали безперервного професійного розвитку (посвідчення про проходження курсів стажування тощо). Оригінали цих документів лікар пред'являє на засіданні атестаційної комісії особисто.

4. Атестацію на визначення знань та практичних навичок проводять за [Переліком лікарських посад у закладах охорони здоров'я](#), затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28 жовтня 2002 року № 385, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 12 листопада 2002 року за № 892/7181 (далі - Перелік лікарських посад).

Лікарем-спеціалістом за однією зі спеціальностей, що передбачена Переліком лікарських посад, може бути лікар, який закінчив інтернатуру за цією спеціальністю і має сертифікат лікаря-спеціаліста, а також особа, яка в установленому законодавством порядку допущена до медичної практики, пройшла курси спеціалізації або стажування та має необхідну за програмою теоретичну і практичну підготовку за своєю спеціальністю, володіє сучасними методами профілактики, діагностики, лікування і реабілітації хворих.

5. За результатами атестації з присвоєнням (підтвердженням) звання «лікар-спеціаліст» комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні, підтвердити або відмовити у підтвердженні звання «лікар-спеціаліст» з конкретної лікарської спеціальності.

Підставами відмови у присвоєнні звання «лікар-спеціаліст» є низький рівень необхідної за програмою теоретичної та практичної підготовки за своєю спеціальністю, низький рівень володіння сучасними методами профілактики, діагностики, лікування і реабілітації хворих, що може призвести до погіршення стану пацієнта або його смерті.

Підставами відмови у підтвердженні звання «лікар-спеціаліст» є недостатня кількість балів безперервного професійного розвитку, що нараховуються відповідно до [розділу V](#) цього Порядку, низький рівень необхідної теоретичної та практичної підготовки за своєю спеціальністю, виявлений під час проходження стажування.

У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови атестаційної комісії.

Рішення атестаційної комісії доводиться до відома атестованого лікаря після закінчення засідання комісії.

6. Протокол з рішенням атестаційної комісії про присвоєння (підтвердження) звання «лікар-спеціаліст» з конкретної лікарської спеціальності затверджується у десятиденний строк наказом керівника закладу вищої медичної або післядипломної освіти, при якому створена комісія. Рішення комісії оголошується у день проведення атестації.

7. Особі, якій за результатами атестації присвоєно (підтверджено) звання «лікар-спеціаліст» з конкретної лікарської спеціальності, закладом вищої медичної або післядипломної освіти видається сертифікат лікаря-спеціаліста за формою, наведеною у [додатку 3](#) до цього Порядку, а особі, якій відмовлено,- витяг з протоколу засідання комісії, завірений закладом вищої або післядипломної освіти, що здійснює підготовку фахівців у галузі знань «Охорона здоров'я», не пізніше ніж за три робочі дні з дати затвердження протоколу засідання комісії.

8. Рішення атестаційної комісії, відповідно до якого особі відмовлено у присвоєнні (підтвердженні) звання «лікар-спеціаліст» з конкретної лікарської спеціальності, може бути оскаржене в установленому законодавством порядку.

III. Атестація на присвоєння кваліфікаційної категорії

1. До атестації на присвоєння кваліфікаційних категорій допускаються лікарі-спеціалісти за лікарськими спеціальностями, передбаченими Переліком лікарських посад, які працюють за сертифікатом лікаря-спеціаліста або посвідченням про кваліфікаційну категорію та мають необхідну кількість балів безперервного професійного розвитку, що нараховуються відповідно до [розділу V](#) цього порядку.

2. Лікарі, які бажають пройти атестацію на присвоєння кваліфікаційної категорії, подають необхідні документи до атестаційної комісії за два місяці до початку її роботи або за два місяці до закінчення терміну дії посвідчення.

До атестаційної комісії подаються:

- 1) письмова заява;
- 2) атестаційний листок;
- 3) копії диплома, трудової книжки, сертифіката лікаря-спеціаліста або посвідчення про наявність кваліфікаційної категорії (за наявності);
- 4) особисте освітнє портфоліо з результатами проходження безперервного професійного розвитку та копіями документів, що підтверджують обліковані бали безперервного професійного розвитку.

На засіданні атестаційної комісії лікар пред'являє оригінали документів, що підтверджують обліковані бали безперервного професійного розвитку, особисто.

3. Атестаційна комісія виносить своє рішення про присвоєння лікарю-спеціалісту кваліфікаційної категорії на підставі документів, поданих відповідно до пункту 2 цього розділу.

4. Кваліфікація лікарів-спеціалістів визначається атестаційною комісією за трьома кваліфікаційними категоріями:

друга кваліфікаційна категорія присвоюється лікарям-спеціалістам, які мають необхідну кількість балів безперервного професійного розвитку та стаж роботи за певною спеціальністю понад п'ять років.

Лікарям, які працюють на посадах лікарів загальної практики - сімейних лікарів, лікарів-терапевтів дільничних та лікарів-педіатрів дільничних у сільських лікарських амбулаторіях, дільничних лікарнях та амбулаторіях загальної практики - сімейної медицини, лікарів з медицини невідкладних станів системи екстреної медичної допомоги, лікарів-епідеміологів, лікарів-паразитологів, лікарів з гігієни праці, лікарів з гігієни дітей та підлітків, лікарів з гігієни харчування та лікарів з комунальної гігієни закладів охорони здоров'я, що розташовані у сільських районах, друга кваліфікаційна категорія може бути присвоєна за наявності стажу роботи понад три роки та необхідної кількості балів безперервного професійного розвитку;

перша кваліфікаційна категорія присвоюється лікарям-спеціалістам, які мають необхідну кількість балів безперервного професійного розвитку та стаж роботи за певною спеціальністю понад сім років.

Лікарям, які працюють на посадах лікарів загальної практики - сімейних лікарів, лікарів-терапевтів дільничних та лікарів-педіатрів дільничних у сільських лікарських

амбулаторіях, дільничних лікарнях та амбулаторіях загальної практики - сімейної медицини, лікарів з медицини невідкладних станів системи екстреної медичної допомоги, лікарів-епідеміологів, лікарів-паразитологів, лікарів з гігієни праці, лікарів з гігієни дітей та підлітків, лікарів з гігієни харчування та лікарів з комунальної гігієни закладів охорони здоров'я, що розташовані у сільських районах, перша кваліфікаційна категорія може бути присвоєна за наявності стажу роботи понад п'ять років та необхідної кількості балів безперервного професійного розвитку;

вища кваліфікаційна категорія присвоюється лікарям-спеціалістам, які мають необхідну кількість балів безперервного професійного розвитку та стаж роботи за певною спеціальністю понад десять років.

Лікарям, які працюють на посадах лікарів загальної практики - сімейних лікарів, лікарів-терапевтів дільничних та лікарів-педіатрів дільничних у сільських лікарських амбулаторіях, дільничних лікарнях та амбулаторіях загальної практики - сімейної медицини, лікарів з медицини невідкладних станів системи екстреної медичної допомоги, лікарів-епідеміологів, лікарів-паразитологів, лікарів з гігієни праці, лікарів з гігієни дітей та підлітків, лікарів з гігієни харчування та лікарів з комунальної гігієни закладів охорони здоров'я, що розташовані у сільських районах, вища кваліфікаційна категорія може бути присвоєна за наявності стажу роботи понад сім років та необхідної кількості балів безперервного професійного розвитку.

5. Присвоєння кваліфікаційних категорій рекомендовано здійснювати у такій послідовності: друга, перша, вища. Якщо лікар має відповідний стаж роботи і демонструє в особистому освітньому портфоліо різноманітні види діяльності та значно (втричі та більше разів) перевищує мінімальні вимоги щодо кількості балів безперервного професійного розвитку за рік, атестаційна комісія може прийняти рішення про присвоєння більш високої категорії.

6. До стажу роботи за спеціальністю для атестації на кваліфікаційну категорію зараховуються періоди роботи, навчання в інтернатурі, клінічній ординатурі, докторантурі й аспірантурі за цією спеціальністю.

Робота в органах охорони здоров'я, служба у Збройних Силах України та інших військових формуваннях зараховуються до стажу роботи за будь-якою спеціальністю.

Підприємницька діяльність за однією з лікарських спеціальностей, що підтверджується відповідними документами, зараховується до стажу роботи за цією спеціальністю.

7. Лікарям, що атестуються за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я», до стажу роботи зараховуються періоди навчання в клінічній ординатурі, докторантурі й аспірантурі за будь-якою спеціальністю.

Лікарям, призначеним на посади керівників, їхніх заступників Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, закладів, установ та підприємств охорони здоров'я, кваліфікаційна категорія за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я» може бути присвоєна після трьох років роботи на цих посадах з урахуванням стажу роботи та кваліфікаційної категорії з лікарської спеціальності, з якої спеціаліст мав відповідну підготовку, та за наявності необхідної кількості балів безперервного професійного розвитку.

8. Лікарям за спеціальністю «Медицина невідкладних станів» до стажу роботи для проходження атестації за цією спеціальністю зараховується період роботи лікарем з

медицини невідкладних станів системи екстреної медичної допомоги, лікарем-терапевтом, лікарем-педіатром, лікарем-хірургом, лікарем-акушером-гінекологом, лікарем-кардіологом, лікарем-невропатологом та лікарем-анестезіологом з урахуванням наявної кваліфікаційної категорії із зазначених спеціальностей.

Лікарям, які працюють на посадах дитячих спеціалістів, зараховується стаж роботи за цими спеціальностями у лікувально-профілактичних закладах для дорослих і дітей.

Лікарям, які працюють на посадах дорослих спеціалістів, зараховується стаж роботи за цими спеціальностями у лікувально-профілактичних закладах для дітей і дорослих.

Лікарям для атестації за спеціальностями «Психіатрія», «Наркологія», «Психотерапія», «Судово-психіатрична експертиза» до стажу роботи зараховуються періоди роботи на посадах лікаря-психіатра, лікаря-нарколога, лікаря-психотерапевта та лікаря судово-психіатричного експерта за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

Лікарям за спеціальністю «Трансфузіологія» до стажу роботи для проходження атестації з цієї спеціальності зараховуються періоди роботи лікарем-хірургом станції (відділення) переливання крові, лікарем-гематологом, лікарем-гематологом дитячим та лікарем-анестезіологом за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальностями «Гастроентерологія», «Дієтологія», «Кардіологія», «Ревматологія», «Нефрологія», «Пульмонологія», «Геріатрія», «Алергологія», «Гематологія», «Ендокринологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-терапевта за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи за спеціальностями «Неонатологія», «Підліткова терапія», «Дитяча гастроентерологія», «Дитяча кардіоревматологія», «Дитяча пульмонологія», «Дитяча алергологія», «Дитяча гематологія», «Дитяча ендокринологія», «Дитяча неврологія», «Дитяча психіатрія», «Дитяча офтальмологія», «Дитяча онкологія» і «Дитяча нефрологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-педіатра за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи за спеціальностями «Дитяча ортопедія і травматологія», «Дитяча урологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-хірурга дитячого за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальностями «Судово-медична гістологія», «Судово-медична імунологія», «Судово-медична криміналістика», «Судово-медична цитологія», «Судово-медична токсикологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря судово-медичного експерта за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальностями «Рентгенологія», «Ультразвукова діагностика», «Радіонуклідна діагностика», «Променева терапія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-радіолога за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальністю «Загальна практика - сімейна медицина» зараховуються періоди роботи на посадах лікаря-педіатра, лікаря-терапевта, лікаря-терапевта підліткового, лікаря-терапевта дільничного, лікаря-педіатра дільничного, лікаря-терапевта цехової лікарської дільниці, лікаря з судової медицини, лікаря з медицини невідкладних станів за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальностями «Терапевтична стоматологія», «Хірургічна стоматологія», «Ортопедична стоматологія», «Ортодонтія», «Дитяча стоматологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-стоматолога за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

Лікарям, призначеним на посади лікарів загальної практики - сімейних лікарів, кваліфікаційна категорія за спеціальністю «Загальна практика - сімейна медицина» може бути присвоєна після трьох років роботи на цій посаді з урахуванням стажу роботи та кваліфікаційної категорії за лікарськими спеціальностями «Терапія», «Підліткова терапія», «Педіатрія», «Медицина невідкладних станів» та «Суднова медицина» за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальностями «Судинна хірургія», «Торакальна хірургія», «Хірургія серця і магістральних судин», «Проктологія», «Ендоскопія», «Комбустіологія», «Онкохірургія», «Ортопедія і травматологія», «Трансплантологія» зараховуються періоди роботи на посадах лікаря-хірурга, лікаря-хірурга дитячого за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для проходження атестації за спеціальностями «Дезінфекційна справа», «Паразитологія», «Бактеріологія», «Вірусологія», «Лабораторна імунологія» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря-епідеміолога за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для проходження атестації за спеціальностями «Гігієна праці», «Гігієна харчування», «Гігієна дітей і підлітків», «Комунальна гігієна», «Радіаційна гігієна» зараховуються періоди роботи на посаді лікаря із загальної гігієни за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

До стажу роботи для атестації за спеціальністю «Фізична та реабілітаційна медицина» зараховуються періоди роботи на посадах лікаря з лікувальної фізкультури, лікаря з лікувальної фізкультури і спортивної медицини, лікаря-фізіотерапевта за умови відпрацювання за спеціальністю, з якої лікар атестується, не менше трьох років.

Лікарям, призначеним на посади лікарів фізичної та реабілітаційної медицини, кваліфікаційна категорія може бути присвоєна після трьох років роботи на цій посаді з урахуванням стажу роботи та кваліфікаційної категорії за лікарськими спеціальностями «Лікувальна фізкультура», «Лікувальна фізкультура і спортивна медицина» та «Фізіотерапія».

9. Атестація лікарів проводиться за спеціальностями як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом.

10. Лікарі, які працюють у Міністерстві охорони здоров'я України, Міністерстві охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділах з питань охорони здоров'я обласних (міських) державних адміністрацій, в об'єднаннях профспілок виконавчих апаратів та їхніх організаціях, у Товаристві Червоного Хреста, атестуються за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я», а також за іншими спеціальностями, якщо вони працюють за сумісництвом у закладах охорони здоров'я.

11. Склад атестаційної комісії, яка формується із підкомісій, затверджується наказом керівника органу охорони здоров'я, при якому вона створюється. Оновлення не менше ніж 1/3 складу атестаційної комісії здійснюється щороку.

До складу підкомісій атестаційної комісії можуть входити працівники Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, представники соціальних партнерів,

організацій роботодавців та профспілок, науково-педагогічні працівники закладів вищої медичної освіти, що здійснюють підготовку фахівців у галузі знань «Охорона здоров'я», науково-дослідних інститутів тощо (за їхньою згодою).

12. За результатами атестації на присвоєння кваліфікаційної категорії комісія приймає такі рішення: присвоїти кваліфікаційну категорію або відмовити у присвоєнні кваліфікаційної категорії з конкретної лікарської спеціальності.

Підставою для відмови у присвоєнні кваліфікаційної категорії є недостатня кількість балів безперервного професійного розвитку. У такому разі комісія має право перенести розгляд атестаційних документів лікаря на наступне засідання, а лікар - набрати необхідну кількість балів (за умови, що з моменту закінчення терміну дії його посвідчення про кваліфікаційну категорію або сертифіката лікаря-спеціаліста минуло не більше року).

13. Протокол з рішенням комісії про присвоєння кваліфікаційної категорії затверджується наказом керівника органу охорони здоров'я, при якому створена комісія, в двотижневий строк з дня атестації.

14. Лікарям, яким присвоєно (змінено) кваліфікаційну категорію, органом охорони здоров'я, при якому створена атестаційна комісія, видається посвідчення за формою, наведеною у [додатку 4](#) до цього Порядку у місячний строк з дня атестації. Особам, яким відмовлено у присвоєнні кваліфікаційної категорії, видається витяг з протоколу засідання комісії, завірений органом охорони здоров'я, у двотижневий строк з дня атестації.

15. Рішення атестаційної комісії, згідно з яким особі відмовлено у присвоєнні кваліфікаційної категорії, може бути оскаржене в установленому законодавством порядку.

16. Лікарі, в яких під час перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку або дитиною, яка потребує домашнього догляду (тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку), закінчився термін дії посвідчення про кваліфікаційну категорію, проходять атестацію на присвоєння кваліфікаційної категорії протягом одного року з дати виходу з такої відпустки. Відповідна кваліфікаційна категорія підтверджується наказом керівника органу охорони здоров'я, при якому створено комісію, за поданням керівника підприємства, установи, організації. На час перебування у такій відпустці вимоги щодо безперервного професійного розвитку не є обов'язковими.

17. За виробничої потреби або з інших об'єктивних причин (стан здоров'я лікаря, переведення на посади лікарів загальної практики - сімейних лікарів та лікарів з медицини невідкладних станів, у зв'язку з проведенням реформування системи охорони здоров'я первинної медичної допомоги та екстреної медичної допомоги, надзвичайними ситуаціями природного і техногенного характеру, військовими діями тощо) строк атестації лікарів на присвоєння кваліфікаційної категорії може бути перенесено наказом керівника органу охорони здоров'я, при якому створено атестаційну комісію, де має атестуватися лікар, на строк не більше одного року за поданням керівника підприємства, установи, організації, фізичної особи - підприємця, зареєстрованої в установленому законом порядку та з ліцензією на провадження господарської діяльності з медичної практики, або за особистим зверненням лікаря, що є фізичною особою - підприємцем.

18. До дати, коли облік балів безперервного професійного розвитку набуде загальнообов'язкового характеру, видача путівок на навчальні цикли проводиться закладом післядипломної освіти або факультетом післядипломної освіти відповідно до подання органу охорони здоров'я або за особистою заявою лікаря.

19. За лікарями державних та комунальних закладів охорони здоров'я, у тому числі підприємств, на час проходження безперервного професійного розвитку з відривом від виробництва зберігається середня заробітна плата у порядку, визначеному законодавством для працівників, що направляються для підвищення кваліфікації.

IV. Атестація на підтвердження кваліфікаційної категорії

1. Атестації на підтвердження кваліфікаційної категорії підлягають (за бажанням) особи, яким присвоєно кваліфікаційні категорії, у строк до п'яти років з дня попередньої атестації.

2. Лікарі, які бажають пройти атестацію на підтвердження кваліфікаційної категорії, подають необхідні документи до атестаційної комісії не пізніше як за два місяці до початку її роботи.

До атестаційної комісії подаються:

1) письмова заява;

2) атестаційний листок;

3) копії диплома, трудової книжки, сертифіката лікаря-спеціаліста, посвідчення про наявність кваліфікаційної категорії;

4) особисте освітнє портфоліо з результатами проходження безперервного професійного розвитку та копіями документів, що підтверджують обліковані бали безперервного професійного розвитку.

На засіданні атестаційної комісії лікар пред'являє оригінали документів, що підтверджують обліковані бали безперервного професійного розвитку, особисто.

3. Атестаційна комісія виносить своє рішення про підтвердження кваліфікаційної категорії на підставі документів, поданих відповідно до пункту 2 цього розділу.

4. За результатами розгляду поданих документів атестаційна комісія приймає рішення щодо підтвердження кваліфікаційної категорії з конкретної лікарської спеціальності або відмови у підтвердженні кваліфікаційної категорії у разі відсутності необхідної кількості балів безперервного професійного розвитку. Комісія має право перенести розгляд атестаційних документів лікаря на наступне засідання, а лікар - набрати необхідну кількість балів (за умови, що з моменту закінчення терміну дії його посвідчення про кваліфікаційну категорію минуло не більше року).

5. У разі підтвердження лікарем кваліфікаційної категорії в посвідченні проставляється відповідна відмітка або видається нове посвідчення, якщо у попередньому не залишилось місця для відміток, у місячний строк з дня атестації.

6. Лікарі, в яких під час перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку або дитиною, яка потребує домашнього догляду (тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку), закінчився термін дії посвідчення про кваліфікаційну категорію, проходять атестацію на підтвердження кваліфікаційної категорії протягом одного року з дати виходу з такої відпустки. Відповідна кваліфікаційна категорія підтверджується наказом керівника органу охорони здоров'я, при якому створено комісію, за поданням керівника підприємства, установи, організації. На час перебування у такій відпустці вимоги щодо безперервного професійного розвитку не є обов'язковими.

7. За виробничої потреби або з інших об'єктивних причин (стан здоров'я лікаря, переведення на посади лікарів загальної практики - сімейних лікарів та лікарів з медицини

невідкладних станів, у зв'язку з проведенням реформування системи охорони здоров'я, первинної медичної допомоги та екстреної медичної допомоги, надзвичайними ситуаціями природного і техногенного характеру, військовими діями тощо) строк атестації лікарів на підтвердження кваліфікаційної категорії може бути перенесено наказом керівника органу охорони здоров'я, при якому створено атестаційну комісію, де має атестуватися лікар, на строк не більше одного року за поданням керівника підприємства, установи, організації або за особистим зверненням лікаря, що є фізичною особою - підприємцем.

8. До дати, коли облік балів безперервного професійного розвитку набуде загальнообов'язкового характеру, видача пугівок на навчальні цикли проводиться закладом післядипломної освіти або факультетом післядипломної освіти відповідно до подання органу охорони здоров'я або за особистою заявою лікаря.

9. За лікарями державних та комунальних закладів охорони здоров'я, у тому числі підприємств, на час проходження безперервного професійного розвитку з відривом від виробництва зберігається середня заробітна плата у порядку, визначеному законодавством для працівників, що направляються для підвищення кваліфікації.

V. Порядок нарахування балів безперервного професійного розвитку та проведення їх щорічної перевірки

1. Атестаційна комісія нараховує бали за проходження безперервного професійного розвитку відповідно до [додатку 5](#) до цього порядку на основі даних особистого освітнього портфоліо лікаря та оригіналів документів, що підтверджують ці дані.

2. Особисте освітнє портфоліо з результатами проходження безперервного професійного розвитку створюється працівником. Облік балів ведеться працівником та засвідчується роботодавцем за місцем роботи у період, за який обліковуються бали.

Лікарі, які зареєстровані як фізичні особи - підприємці та здійснюють медичну практику на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики за відповідною лікарською спеціальністю, здійснюють облік балів самостійно.

Лікарі - громадяни України, які проживають на тимчасово окупованих територіях, мають право здійснювати облік балів в індивідуальному освітньому портфоліо без підпису головного лікаря лікувальної установи на тимчасово окупованій території (для атестації на визначення знань та практичних навичок з підтвердженням звання «лікар-спеціаліст»).

3. Мінімальна кількість балів, яка має бути підтверджена за річний період, складає 50 балів (максимальна кількість балів - необмежена).

4. Якщо у відповідний річний період лікар не обліковував бали або обліковував менше 50 балів внаслідок виникнення об'єктивних поважних причин (стан здоров'я лікаря, надзвичайні ситуації природного і техногенного характеру, військові дії, народження дитини тощо), підтверджених документально у встановленому законодавством порядку, йому можуть бути враховані бали за інші роки періоду між атестаціями, якщо у такі роки було набрано більше мінімальної кількості балів.

Таке врахування балів здійснюється за рішенням атестаційної комісії, про що зазначається в атестаційному листку.

5. Облік балів здійснюється з кожного виду діяльності за критеріями нарахування балів безперервного професійного розвитку за наявності документів, що підтверджують участь лікаря в освітньому заході (форму документа визначає організатор такого заходу).

6. Особисте освітнє портфоліо за відповідний річний період подається лікарем для щорічної перевірки до відповідної атестаційної комісії.

Всі лікарі, які здійснюють професійну діяльність, зобов'язані щороку подавати на перевірку своє освітнє портфоліо та підтверджувати щонайменше 50 балів. Лікар може декларувати необмежену кількість балів, але під час атестації враховується наявність мінімальної кількості балів.

Копія особистого освітнього портфоліо надсилається поштою до 01 березня кожного року на адресу органу, при якому утворено відповідну атестаційну комісію.

Особу, яка подала недостовірні дані про результати проходження безперервного професійного розвитку або яка має недостатню мінімальну річну кількість балів безперервного професійного розвитку, а також її роботодавця повідомляють листом (електронним листом).

Особі, яка подала недостовірні дані про результати проходження безперервного професійного розвитку, атестаційна комісія відмовляє в атестації.

В.о. Генерального директора Директорату науки, інновацій, освіти та кадрів	О.І. Ковальчук
---	-----------------------

	Додаток 1 до Порядку проведення атестації лікарів (підпункт 3 пункту 3 розділу II)
--	--

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТОК

	Додаток 2 до Порядку проведення атестації лікарів (пункт 3 розділу II)
--	--

ОСОБИСТЕ ОСВІТНЄ ПОРТФОЛІО з результатами проходження безперервного професійного розвитку

	Додаток 3 до Порядку проведення атестації лікарів (пункт 7 розділу II)
--	--

СЕРТИФІКАТ ЛІКАРЯ-СПЕЦІАЛІСТА

	Додаток 4 до Порядку проведення атестації лікарів (пункт 14 розділу III)
--	--

ПОСВІДЧЕННЯ

**КРИТЕРІЇ
нарахування балів безперервного професійного розвитку**

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів		Підтвердний документ
		в Україні	в інших країнах*	
1. Формальна освіта				
1.1	Присвоєння кваліфікації «лікар-спеціаліст» відповідної лікарської спеціальності. Нарахування балів у рік присвоєння кваліфікації	50	100	сертифікат/диплом
1.2	Здобуття освітньо-наукового та наукового рівнів вищої освіти галузі знань «Охорона здоров'я (доктор філософії, доктор наук). Нарахування балів у рік захисту дисертації	50	100	диплом
2. Неформальна освіта				
2.1	Підвищення кваліфікації на циклах тематичного удосконалення в закладах (на факультетах) післядипломної освіти, в тому числі за змішаною (денною та дистанційною) формою освіти, тривалістю: 1 тиждень 2 і більше тижнів. Підвищення кваліфікації на курсах стажування в закладах (на факультетах) післядипломної освіти	25 50 50		посвідчення/свідоцтво
2.2	Навчання або медичне стажування в закладі вищої освіти / закладі охорони здоров'я за межами закладу,	3 за день	5 за день	відрядження та копія наказу про зарахування на стажування в Україні.

	де працює фахівець З кількості балів, отриманих за заходи в Україні, враховується не більше 25 за рік**			Сертифікат/диплом для іншої країни із програмою стажування
3. Інформальна освіта				
3.1	Науково-практична конференція, конгрес, симпозіум: участь в одноденному заході; участь у заході тривалістю 2 дні та більше; стендова доповідь; усна доповідь. Одна й та сама доповідь повторно не враховується. Рекламні доповіді не враховуються	5* 10* 20 30	10 20 50 70	сертифікат або диплом про участь в конференції. Доповідь підтверджується програмою події та/або публікацією у матеріалах заходу
3.2	Професійний розвиток за дистанційною формою навчання з використанням електронних навчальних ресурсів. Кількість балів, що враховуються до обов'язкового щорічного мінімуму, не має перевищувати 15 балів для україномовних та 20 балів для англомовних заходів**	1 бал за 2 години; англомовні курси - відповідно до кількості балів у сертифікаті		сертифікат
3.3	Навчання на симуляційних тренінгах або тренінгах з оволодіння практичними навичками, в тому числі під час науково-практичних конференцій, симпозіумів, з'їздів, конгресів: одноденний захід; захід тривалістю 2 дні та більше	15* 25*	20 30	сертифікат/диплом
3.4	Тематичне навчання (фахові школи, семінари, майстер-класи тощо): одноденний захід;	10*	15	сертифікат/диплом

	захід тривалістю 2 дні та більше	20*	25	
3.5	Публікація статті або огляду в журналі з імпаکت-фактором	20	30 в іноземних виданнях англійською мовою	бібліографічна довідка

* Кількість балів за заходи, які відбуваються в країнах з високим рівнем доходу (за рейтингом Світового Банку) або акредитовані за кордоном чи в Україні EACCME/ACCME/RCPSA чи сертифіковані ERC/ILCOR/АНА під час підрахунку загальної кількості балів множиться на 2.

** Максимальна кількість балів не обмежена, але до щорічного обов'язкового мінімуму балів безперервного професійного розвитку враховуються не більше зазначеної у таблиці кількості балів.